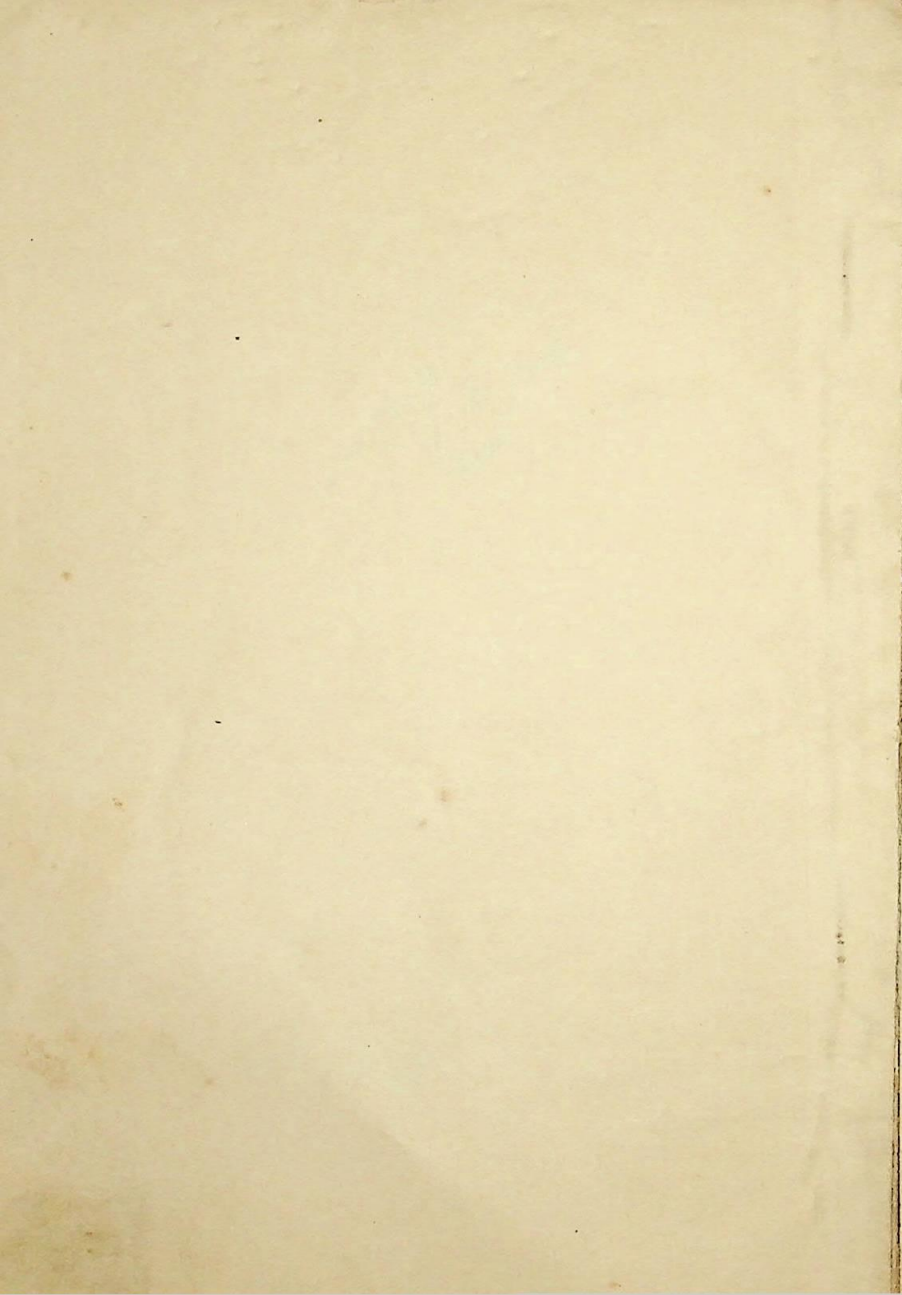

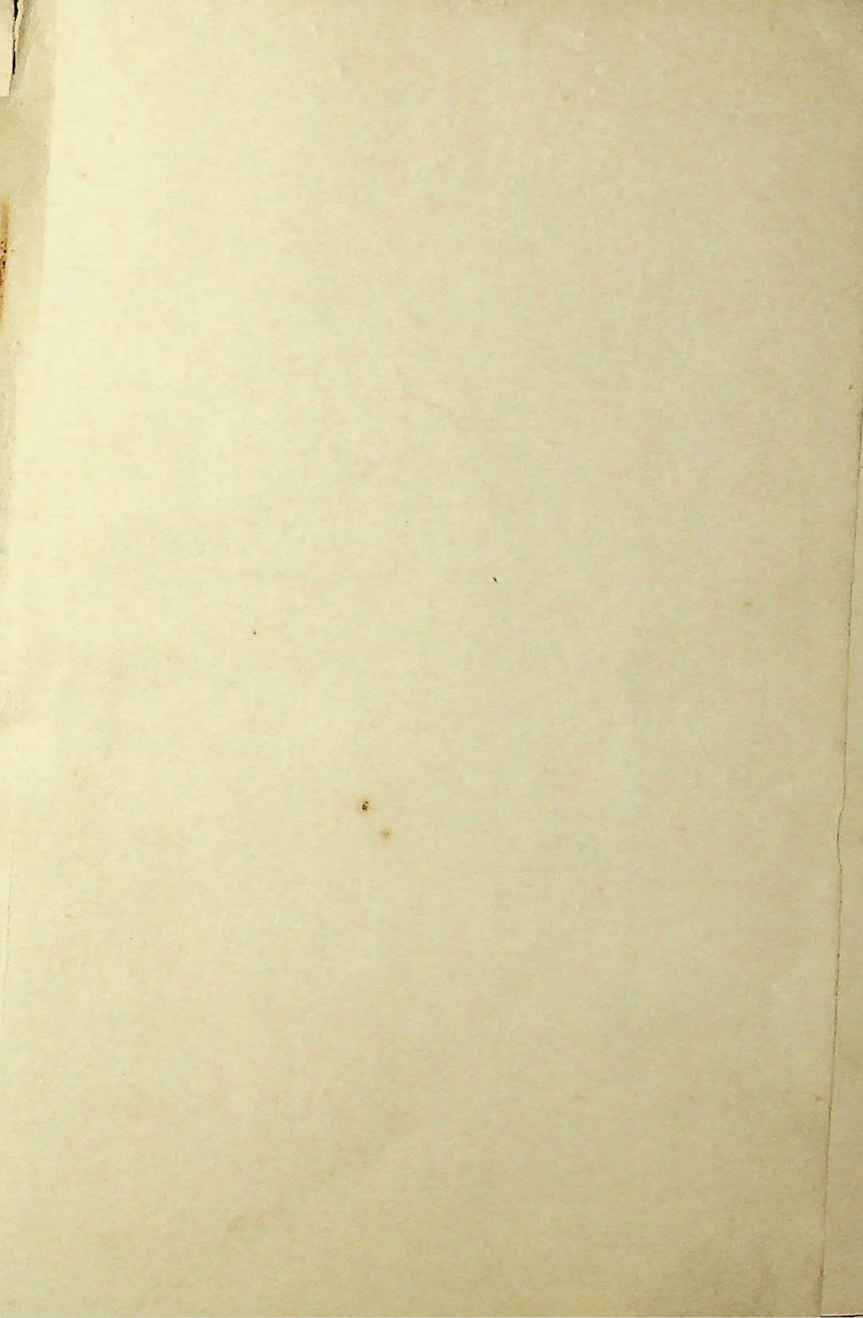
مختار

موتی لال شافی

من امر

موتی لال ساقی

کتاب ہرشد ناو

مصنف

محقق

کتابت

مول

چھپن ٹوری

من سر

موتی لال ساقی

وسنت کمار

محمد افضل اندرابی

شے زعفران

۱۹۷۹ء

چھاپ خانہ :- شالیمار پریس

یہ کتاب چھاپنے پر پتہ سس مالی اتھارٹیز سے
کلچرل اکادمی کورمہ خاطر چھپس بہ امتیاز شکر گزار ہے
(مصنف)

تمن امارن ہندِ ناو

یہ من شاید

زائنتہ تہ

پھیلے لگہ نہ

تقیب

گروه دو و شتر

ر با پیه

نظم

غزل

گوڑو ووتر

یہ کتابہ بشریہ کثیرہا شامل چہ

ترچھے میانہ وو ندسر متہ رانج باو تھ میون

باوثر بل کیمہ چہ تھ متعلق کینہ ون گترہ کو سب

تہ امیک فاصلہ چہ آخر سہ گاہ پٹھ تر اون پوان

از تاتھ ئیس ورتاوتے ستر سیدہ

دیمہ نہ تھ نہ لو گترہ پٹھ چیم نہ گاہ چہ میون قدر دان

مونی لال ساقی

مے گن دلیا تہ دین چائیس اما رس
 ووندم یا ون پین اکتھو اعتبار س
 برس تل دم غریس و و لچھپن جا
 توکم یو دوس نہ وائن زاور جارس

گزل وقتن برس گو کونج مے دوپ آو
 اما رس شولہ دہ سمار پرز لسیا و
 اندری اندری مے ستھ سمار وندریس
 پتوز و نم یہ پوک پوت دار تلر واو

بہارِ کدوق تہ نیلے گورہ جام آسن
 رنہ دایمہ زونہ ہند گورہ شام آسن
 شب بچہ نغمہ گورہی آسن نین پٹھ
 مے گورہ نیلے بروٹھ گنہ کلفام آسن

میرے دروازے میں اس صبح پھول
 برکھ ہم بیالہ تو چھ بادے صبا داول
 بجھلی کرہ پینتہ چھینے کاتہ روزن
 دہڑھی چھ ہائے حصہ بی تن اگے گول

چون شرط اکر آب چوبیے چو شراب
 لہر وہ تھہ سدرس بہ جمعہ یہ چھا اضطراب
 کتھ چھے مقدور چ زبیس یی باگہ آو
 تیزیش پھڑاؤ کھ کھوڑ کھ وہ شہوے ثواب

اڑتھ سپدن چھ پڑاؤن پر مہ آند
 اکاس لین سپدن شاہ کرن بند
 ہزارا رس چھ آکارے کران رٹھای
 چھ ہشکل ناشہ روس پڑا کاش زیند

گہ ان چھے رگنہ پوت و پتہ رات راتس
 موکل چھے ناتلا دتہ و دن نشا طس
 و دجودک بور چھے بڑ بارہیو تمست
 توے کردہ و نہ تھان تھہ کاہناتس

اندراشہ یار پتہ سے تھارن پن پان
 لبس راون چھہ بڑ اتھہ کیا چھہ پان
 وری شمش کل تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ
 بنی نو پتہ نظر سپدی رے عرفان

دوان یا منته چھ سیکہ لیں شوب یا ون
 نہ پوران ترھٹھ نہ باسان ہار شراون
 امایس یا ونس سترھ شریچ باش
 شمس دنی یا چھ باسان ہاج باون

ووجوہ کر دادی ہتھ پھینوس ترھ پاری
 دورس گاہ شہیل گاہ شہیلوس ناری
 کتھو کتھو روچس دیتھم اکتھو ٹکھ
 یہ چھ دنی یا تہ لگر نہ س پاری پاری

چھے کاسن تریشہ دامن تو پہ گری تو
 سونس دثر بازی تر امان تو پہ گری تو
 تھیل ہو سک چھ عالم اللہ اللہ
 دوہس ٹھکی تو تہ شامن تو پہ گری تو

یوہ ہے آدم ارسطو آو شنکر
 یوہ ہے آدم محمدؐ بیوہ یتیمبر
 یوہ ہے آدم چھ چیران آدس ہوٹ
 یوہ ہے ہٹلر یوہ ہے چینگر سپر

و لیکه تو سس اندر نیتھ نوں چھ آدم
 یوہ ہے زہرک یوہ ہے اون روں چھ آدم
 مسیحائی کرکھ وہ نہ شوڑہ راوان
 جگر پڑاٹان شستر پون چھ آدم

سنگن شینلاو شبنم بزم چھ یارو
 خوشی کتھ ناو کیا ماتم چھ یارو
 سنگ راکھروں او سیر نظر تراو
 اسکھ وہ لکھ یو تا متھ دم چھ یارو

شرابک ناولوز تھ گئی تھ کھار تھ
 خطا کیا تھم نگار و کار موہ تھ
 اچھن چاہن انار چھا کم بہ بہ ترہ ہا
 منے چوہا رنجہ یا متھ خشمہ چار تھ

لگے پاری مدن وارو مسائل
 مہ کر پاری مدن وارو مسائل
 چو اکھ دام بس اکھ دام اکھ دام
 چو ساری مدن وارو مسائل

شرر بیوہ آم کرکھ لایم مے گوفان
 لبتر رووم اما تھ کیا چھ درمان
 سمنٹھ آو محلہ تھو وکھ یہر ہر سو
 پتر زھکھ دو پیکھ مے ہار ووم پن پان

تے یو دو ٹھکھ سے بے ماد امانہ تراوے
 پنن کیا چھم یہ تے نذرانہ تھاوے
 بستر ماچھم زو صلیح آس آسم
 مے کر تم سیز نظر من آلہ ناوے

قداور بے پناہ و خوشتر از همه بوی
 و سان گز شمس انار شیهه بار همه بوی
 گندران چس ریبه و دودس نار هر دو
 و دان همه نئی بنج همد بار همه بوی

می یاون روزن سیکر اس سز نو آب
 و دن بکه آم و کوه کورم تاب
 و چیم بیل بر دی قصر کز تر موه و قوت
 پتو ده ام بجه لوگ تاز بضراب

نول زونم تہ لہ لہ منر لہ نووم
 زل ز آل منر ہینہ ہینہ شہر پر ووم
 منہ شہر رس منر غوم لہ نووم پان
 چون بووم تہ چوئے و کھنوم

سہل کتہ ناچھے بایا پان زان
 آن سلس شہنشاہ واو پھیان
 لدن گوہ ڈہی برن ہوس رچھینہ باکھ
 وونے اتھ کاٹھو زان تہ مان

منگ ایند رازیس آتھ او تھو لو ب
 از آنس شرتھ تھو فرط نجہ کھار بود گوب
 اکھا پائترال کھوت ہتھ بارہ پرتھ
 بیس براندس و سان گویند کمر گوب

چھ سالی پیاہ ہتھ چنہ والی چھنہ نر
 چھ وکھ منجانہ کن شنبہ مالہ کھوتہ پرتھ
 خبر کتھ جاپہ گے متی رتھ پرتھ کانس
 بیوتکھ دیارن تہ مولی ہتھ رتھ پرتھ

چوئے چھا کتھہ اما گترہ ہوش روزن
کتھو کیا کور کتھن گترہ مانہ بوزن
اگر کاہنہ تریش چنہ پتہ ڈول حواسو
شبیا نس چاہیہ پیٹھ زانہ ناوسوزن

نکھس پیمس مہرینہ سا لکھس گراے
چھوئن پینہ قسارینہ سو کھس پھٹم لے
گترہ کھس پینہ رم تہ رندان راو آدن
تہم تر ڈا بخترہ پیا لن چھے ٹھپراے

سنگرشانے پھولیں شہر وے ہاؤکھ
 میتھ پیر سوٹھ یو دکھن گاہ تراؤکھ
 وندے ییمہ وائل ہند سرما پیر سور
 اگر کینہ سارے تر مر نکلے مے تراؤکھ

مے پینہ پو چار دیرے تپہ زانہہ اگر چوم
 برترے زن گو قیامتھ ہموہ رستم گوم
 ستر سترس پھیرے کرکھ اڈو کھ حسن لال
 وڈر نالس چھ پیر اگر زرتہ پتہ بوم

ووجو د ک بزم پھڑکن مال و آنس
 بنہو گاہ تل کتر گاہ شپن پانس
 بنہو گاہ رو د گاہ شہلاب گاہ ستہ
 گرن کم رنگ د ترن لنتہ کہ مہ لانس

اگر چون چھ چے منہ کے ناگہ رادے
 وہ نہائے میخانہ چھ پراؤ کھ پراڈے
 ہیر نیر کہ لگکھ پامن وہ لامن
 اندری یو د چکھ نہ چھ ز آہ نہ پیاڈے

یموز اہنہ چو نہ تہوے تھینو کت اسہ چو
 چھ کوتاہ مینو ٹمس اسہ پانچہ زن کھو
 لگو ورن ہوم رس بیتہ تمہر شہرس
 ونوا تھ کیا رندن گامتر گلتھ زہو

مہ گڑھو نے بر آئو سنہ وائس شرابگر
 ہو کا چھ پوش متہ دتر کر گوہ لا بگر
 تے چو اکھ دام دزیا کیانہ و وہو
 تن سنہ واد تھاوم لیڈر آبگر

ناور و جودے و دودے آگر گاش
 یس نہ کاہہ آس سے چہ زگتس آس
 کل گنے یس تہ اکھ سین گز زروس
 سے چہ یس سے چہ میانہ زنگ راش

تہ نہ از پے چہ سے چہ مالین بیون
 سو خیر بالا چہ لولہ تالین بیون
 و آس پر زہتم چہ تہ آبار لبہ و ز
 شیر صحر او بدو چہ شالین بیون

شش کون دیناوتھ راس کیم وے رووم پان
 اتھ پراتاکا سہ سہ پیم وے رووم پان
 وچھ کتھ وپ ہم امت او س
 ورنہ روتھ اما کہ ناو پیم وے رووم پان

پوت زونہ وچھ پیموشن منتر متی گرت کیم
 پوت کل آپس پوت کھوری در او متی گرت کیم
 تہہ پلس پچھ زاک مہترم دہ تہہ پروم
 مہترم گرت اندرین در اندر مہترم پچھ گرت کیم

کائناتِ ما و چھو و وجودِ جاسن مندر
 عاشق و مچھ پتہ و چھ مقامن مندر
 اڈر کھن من کھتر تہ دور زہور کھ وون
 از چھ نیتھ نون مہ شہر کاسن مندر

اڈر چھ نہ روانہ کاشہ پدہ رڈ کھران
 اڈر چھ بار و دوران تہ کلہ گھران
 مہ چھ رو چھتہ سون و ناس قو وونت
 بچھ نہ پے روز و زھتہ را ویم پان

ز زهر مس با نه تے پیمانہ ناون
 ظور نو کیہ نو پر آنہ گوشت گاشراون
 تر و پر نو دار و دشمن دارہ منتری و چہ
 یہ رشک تھو و نہ ناس چہ نہ و چہ ہاون

یہ و قح گار و را جیغی اس تو شان
 بکنم ز صو ز گار و تو تو چہ کشد ہوسان
 خیر دار و تہ فی پرتہ گار و رو سنے
 و تھکہ تہ چہ نو کھنہ رو تہ چہ و وہ زلا

شترها پارس و تن کثیرها الاک گفته
 و تنه بامیل آن کثیرها الاک گفته
 سندیار قن اگر بر روی چشم کاهنه
 خمس کیت نو و تن کثیرها الاک گفته

مه که گین گیند منک بهر از منبه و ن
 چهر از ن از ن یس منبه و ن
 گندس گل که ده ر س بر تل منس از گ
 تلکی تبه کفر تبه تمه اندان منبه و ن

نه تته اوس دمه نه تته اس راته ديو نه
 كنه استه سه لکه اساته ديو نه
 ديو نه كنيار كو نه خمس حال آران
 اسن كهنگاله ديه سا كياته ديو نه

رنگن مژد مول يس تس ماچه كاپنه رنگ
 انگن تله وسان خمس ناله پيمه گنگ
 په بود بره مانده تمر سنده هاپه گيت اكه
 اكاس نند رتله وز انده مردنگ

نادان پانوس چھے کس چھکھ
 کس کو داری شتر بے کس چھکھ
 از چھکھ سارین از چھی ساری
 صبحن کپہ امت پھٹہ وس چھکھ

بہ و نہ ہے گل سے چانے نظر ما پھول
 ونے افتابہ ستہ رول تے دین دؤل
 بہ کہہ ہے ناو کتھ ناوس دے وئی
 دنتھ کر زانہ ووی زکومت بہ چھس کؤل

ز آبی آگر چه پانی گاشی گاش
 مهور چه نظران تپنته چه تپنه آکاش
 اندر چه رفته و رفته، الا و سندر او
 شاپه سورن تپ سید پاپن ناش

گاش ورنه چه زوین زرد و روس
 نند به و اوس کلام سیکه چها پوس
 "ن" چه منتر تپین چه سوچین همنند
 من چه صحر او یولپون کله نووس

من چھٹے متھرا تہ گنڈ منوہر راس
 تہ تھ چھٹے گوکل تہ ٹاٹھ رادھا باس
 دیہہ کوہ رکھتر چھٹس تہ ارزن دلپو
 زانزل چاو چھٹس تہ وآنسو داس

راولنکاتہ ز آج اہنکارن
ناما آری چھٹے کریمہ سنگارن
 چار کیا چھٹس زہر چھٹہ پتہ ہلا داس
 موت چھ منصور پامہ ہتر دارن

وندیم ساری طمع چانس نیالیں
 بیہ ما آویز چھس آپر س جلالیں
 زھر بو آتھ ہے اگر تھو ہم پیڑ چھس
 یہ چھا کیہ نہ کم برس تل روزہ عالس

یہ گو پتھ گن نہ گو دودھ فی کال کھائیں
 سنگر شولے یہ دوشلن کھوت پربائیں
 گوہ ناہ وئی کہیں چھ تھاون ٹھان ملہیں
 زھر من پشالیں آندر پھر رجتک مس

قزاق کہ آگہ و دم بے قساری
 گسٹ ہنہ گاشرو لگیو بیہ پاری
 منکے نوشتان و شوکت مال دولہ
 پینو سمرن دتم سوہ چیم مے یاری

موت مندوش آوار پھیران جنگل
 وہ نہ پھس امرتھ دزان پیچہ تنگل
 راسی گیشش کل بہ بحرودتھ زوہ پاری
 دز اگر لست کا تہ راون ما گل

مے چھم لادن قدم ٹھہراو شیخہ بوز
 زچھکھ آدن مے روشن تراو شیخہ بوز
 نیکار دمنہ کیٹیں درازو مہ کر و ہر
 مے چھم سر یہ ناو چوئے ناو شیخہ بوز

دہ چھ راز دہ آتھ اندر لوت لوت
 سن چھ توہ رگس کھستہ دوان اکہ ہوت
 سہرا مرتھ چے لوبہ گجہ لگہ تھو
 تھ تھ چھے گنگا تہ یا تری چھ موت

اوم چھ زگنک سار اوم
 اوم چھ پڑانا دار اوم
 اوم چھ کانس مثر آکال
 دونه امرهته دار اوم

اوم چھ رت سنگه سام وید
 پر مہ آند چھس نوید
 بر مہ گیانک ناگہ راد
 دژڈ تہ سل بکتی اپید

اوم چھ دیہ سٹھ ٹوٹھ ناو
 اوم ہراکار س سوباو
 اوم چھ نپند سٹھ سپند
 اوم چھ ہنشل سٹھ پڑہاو

گورن ست گورن چھکھ بیون پریم اپتر
 چھے کایا رھلے نتہ اسہ کیا چھ دورہ
 خطایے گور زینے ویر پیٹھ دراس
 کھما کرتھ تہ وہ در مثر او تم بہ

سہ آتم یہ چھکھ ز پون اندر دے
 بستہ کمرہ ناو پرتھ نادس تر چھکھ پے
 پرن تر دوم سرن لوگم پن پان
 گتھ ہی کیا کم اگر زن بخشتم لے

بخشتم زندگی کر تھم قیبتہ
 دینم ہن ہن سہ گتھ رادوم رذتہ
 کھوٹس دارس لوٹس نارس ربارس
 صبر چھامیون بوڈ کینہ چار رتہ

کرکھ ناسیئر نظر بوس لکیم آے
 قرار س گل پھولن بختن زلم ترہاے
 ہزار کار و پن آکار صاوم
 دتم پیمپوش پاؤن تل چھپن جہاے

نہ زانن والہ زانن چھے شلس زور
 اگر زانکھ مژرہ لاری یہی گبیور
 نہ زانن چھے کھسن کرتے و سوناو
 گلان زانن چھے نندہ نہیہ ملان سوناو

یہ دیکھو فیروز چھ تر نہ وں واو چھا وں
 ہتھ بھینہ لہ وں پوشا اکھ حاج با وں
 پگاہ ماتم چھ پکچ کتھ مس کر
 پگاہ چھ ناد آسی بارغ تر اوں

تر چھک سورسہ کتھ کنو چھم الہ ذاکھ
 نظر پلہ ہم اگر لکھ ہم نہ و ہر اتھ
 تھ کتھ تو ستھ پکان چھس زخم ہوران
 روں گو و قچ چھ کتھ سپدی ملاقاتھ

بزرگیا گوئی زان سن کمر سنا یوتده
 بزرگوز که اگر چه که دهن دهن یوتده
 دیکر درواز و تهر تر آوتده کنو بوز
 بزرگین چپین پان دین کوژده

اگر چه چپین بزرگین طوطی آزاد
 و دته آکاش که سده هالن بیس سا
 اگر گن ساه به روس روت نیه منر
 نه گو سیرین زدن واپس دیمین ناد

بستمہ کایا یہ پوز مایا یہ نشہ بیون
 گہے ٹاسترتہ گاہے فکر کھوئے سون
 وہن یا مسمہ ہواں کاشس گرہان طیر
 وور کا نہ چھے نہ دتہ پانس ہنا وون

سٹھا دھنتہ تہ پتہ دکھنا وئے رند
 پرکس تو ز فکر کیا گو بود نا بڑ
 پندر و ز کیاک چھ صجس اپن باں
 پندرین چھ کنہ س مثر ز ز

پخته آستخه چھ آسرتہ و آلہ بود دور
 اچھو کمر دیو کھٹہ شتہ نظر نایوان گیور
 حواس کام ہتھہ و نہرین چھہ دھہ رلب
 ہر تر آوتھہ و ہن گزہ آتھہ نور

پیہ پیہ نارس اندر رتھہ نار سائین
 بدرون آستھہ گنس سینن سپن گنس
 وونڈا کرہ آستانہ مشکہ سنگ کرتہ یارس
 اہم کھٹھہ چھہ سوہنم پان پشرن

دھکم کرنے چھ سورے تابیا تاس
 آر وپ آستھ گنڈان منتر چھ سو روپس
 پنے آستھ آسٹک باز چھ شکر شند
 پنے باستھ باس شکر شند ذر ذراتس

پہنم پہن دویم نر آلہ نار س
 رٹن منہ منتر تہ اد گار من بہ ہاوس
 تیتھے محشر تلم پڑا نہو خیا لو
 بڑا نرس منتر کیہ پنم روئے مے ماوس

سنے سہ کجا پر گئے تریہہ گوڑھ سے خارا تھ
 چھ کمنٹ دودھ قبائلس تل سے چھم راتھ
 نرین ہند بل اچھن ہند گاش سور یوم
 تلا کیشرھا گر و ز پو بہ در جساتھ

کھوٹن پائلس کمنٹ دودھ کھیموم افسوس
 گوٹس اندری تہ ویہہ دگر یوم افسوس
 پھلے بے باد من لکھہ گوڑ پکھن و اش
 سے وچھ دوری تہ دودھ در گوم افسوس

سگر کا چھتر زبیر تھارتھ پتوکیا
 یہ دنی یا یار زن یارتھ پتوکیا
 سٹھا سو مبر تھو ما کا پے کڑا ستر
 کھوٹن پاشن یہ دل یارتھ پتوکیا

گندوروستے گت دن مٹرو لپہ زن آس
 وروم ریکہ بیول تھ گت شمس کورم گراس
 خیالن ہندورٹ برتری تا پے کڑا یو
 وہ پدروس بے پیندہ گوم تلواس

دِیوینہ سائے کیا کاٹھہ چھمپہ دگرار
 سہٹھا گزرتے گزرتے چھم بانڈو تہ دلدار
 دیوان سبہ منتر گہ ڈے زبھن نرسال
 چھ ساری میاں دینہ خض چھم چندس دیار

ژیے آسی پے چھ کتھو آسان سوکھو دودھ
 غمے غم آم تھو تھو ہم گرتھ توہ
 وپے زانہہ کچ نہ سیتس سانبہ انجور
 نہ پھو یامن زانہہ سور پو کرہن پوہ

Imp.

[۸۸]

کھنکھانے پہنچا جھم نہ گئے جھم نہ گئے ناو
 ہونے نہ گئے جھم نہ گئے جھم نہ گئے جھم نہ گئے
 منکھ مادہ وون دینہ ڈاس یار س
 تھیں سرایہ جھم تھیں تھیں تھیں تھیں ناو

روم پاسے آسہ وینہ کتہ چھکھ نہ آسان
 گن منور تھکھ ہر جا یہ پیر لان
 پیر باتا سر یہ نہ شاگ سو کھڑے پیر
 اکا وونتہ کتہ و قش کرے دیان

کتین سرترا او کتین نس تها و تهنر کار
 وین کس ساپن کس سا ویندن غار
 تهم واپار آسپ وین باسک دیم باش
 زینم شونه اگر کیم یته خار

جوانی هندیسه پهر که ون هر ربه و و فکوس
 کسان دیونهم نه کتیه کنور و او افسوس
 یشان وول هر دیندن نال وق ووت
 به کتیه کیت زاس مننه ورم به هوس

اصل زلیخہ نے بس ناؤں کے ساتھ وون
 اڈھو وچھٹا میرس اڈرو آتے سنون
 مئے پتھر پان زونڈ رائے دیتے مس
 دوسرے وقت ہاؤنم ارٹس کئے زون

راتھ آتے اپنے وقتھراوان پوک
 تراویم گوسس تہ تہ تہ تہ تہ تہ تہ
 از چھے پرتھ لفس گتھریہ تہ تہ تہ
 سو تہ کالک کارواں اڈ تہ تہ تہ

بلب لاد و دند چھاو گئی بگھس مہ پڑا
 بئر نیر پڑا ز تل بگھس مہ پڑا
 صبح جنس آسی ستمن گومت تڑے سہور
 بڑا تڑی نہ گڑھنے چھٹے تل بگھس مہ پڑا

نعلک سہلاب سُرک پیٹھو گوم اد چوم
 ورن بیہ سوٹھ کا س پیٹھو اد چوم
 شیم بیلیہ انتھیلارن جامہ صبر کر
 پین پان اولوہ و سہر نوم اد چوم

ہاں یہ میرا آپ کی کم کم ماہ جس میں
 شیر نر بونہ نورنگل روضہ ناز میں
 راجہ کراٹھرس جیسے آٹھ ہن میں چھوٹا
 دم غنیمتہ وقتہ کر شیر کہ چھ زہن

مالہ پھوجہ صبح گئی لائن ڈیر کر
 شبنم یکم پر زلن ہند رکھا سی بڑی
 دار پہلیہ تراو اچھ شراد وچہ
 وٹوٹس لڑو کوہ لوگ لڑی متھی چھ در

شہینو تل آتھس کنتھ آنہ گے شاد
 گڈ کھ بد یار نکر بنجرتہ آباد
 پھچر بیلا گوس اد د آر تھ دیتا گھ دور
 زبانی چس نہ پھرتھ کتا کر کچھ واد

ہر دے آسہ سوئس کیا چھ مانے
 چھ سورے پرتھ پرتھ کس مانہ زانے
 بتر میونے چھٹ ہلا بن دتھوم من
 چھٹم ہن ہن رگن رتھ گوم بانے

یہ پھمت آنہ آتھ بنہ کس خرد پار
 نئے دیار بس کس کس آسہ دگر پار
 گر تھتھ کھنڈر کھیت و سان بھل باز رہا
 آتھیت تھتھس تو کس کھنڈر کھنڈر پار

گلن پتھر بڑا نثر آ یوس چون آتھن
 نئے دوپ و وہ شوال کھتھ و وہ ساپن مین
 کتھ کتھ بڑی ہم ہم چاہو پزار ہو
 خود داؤد لکھتھ دیکھتھ تھ ہاؤن

۱۰۱

وہ نڈس چھم چا زورے چوڑے بہارا
 ذراں چھس تھنر نڈس نہ وارا
 اچھن نڈس چھم تھنر آکار چوڑے
 مے حاصل و سبر چوڑے انتظارا

۱۰۲

اگر اچھ کاٹہ مونگ و تھرس مے سپنے
 شے نش کیا زور پے چھہ پہنے پہنے
 مے دے مکھ پوش پھیر تھہ چھاؤ تم سے
 سنبوہ تر چہ پہ کوہ تم اب گمنے

عینا تیرے گھر سے آنے پر تیرے مومن بھائی
 بہ قہر آ کر تیرے پاس سے پہنچے
 چھ تیرے گوشے چھ تیرے گھر پر تیرے درشن
 مگر تیرے گھر پر تیرے چھ تیرے چھ تیرے غزل خان

میرے چھ تیرے او لے تیرے گھر پر تیرے درشن
 میرے گھر پر تیرے گھر پر تیرے گھر پر
 عینا افسانہ کرو تیرے آہستہ بیوس
 غور و غور تیرے گھر پر تیرے گھر پر

اگر ساری نئے تر اوان تونہ چھپن غم
اتھس شرجون دامن چھپم سے محکم
زیر گاہ رول دیتھ زولیم تباہ گوس
بگس دیمہ تھتہ گس سیدیم سے ہمد م

عجمی کو نظر نہ آوے نامہ سید
 و نہ کیا کام کا پڑا نامہ سید
 و نہ کیا نامہ سید و نہ کیا نامہ سید
 نامہ سید و نہ کیا نامہ سید

مہکرتن پوک نہ نیمہ دتہ سونپتے گے واو
 ہوں کس درختس باغس چھڑا نہ ناو
 تیس رو دس نہ ویو د آدن وونام تیس
 برابر چھتے کیت دودہ فی آو یا جاو

کتن ہیرن چھ آخر کار وائس
 سو کھم چھن تے بی شہر تھتے بانس
 آما پوز دی نستم چھ سور گومت
 دران کو ٹھہر چھ نہ نو سہ انتھائس

میں نے سرورِ پیغمبر کو دیکھنا چاہا کہ جامن
 کس طرح کو توڑ دینا ہے کہ کتھ کر نیں چھٹے کامن
 کتھ کتھ آستہ کھو تہ دوزخن نار
 بیتھ منتر چس دوزان صحن تہ شامن

برتھ بیتھ عالمس منتر کس چھیر مینوئے؟
 قبل کس شوب چس تھوڑ چھیم مے کروئے
 دوزان بیتھ سا تہ چس کو فوہ کی پاٹھر
 اندر دوسو کس پیر چس نند بونے

در سیر کشیده چشمو کشیم غمی گوارا
 می بیند دستراونک آکھ در تریارا
 کنین بھوٹ اوش نڈر وڈھ دور وچھون
 بھہ ہے انصاف چھا پیر وری کارا

سوخمہ کالن نیشد رتلی متی پوشہ باغ
 بابلن شکینو ویشد رتلیومت دیہا
 وختک تہہ کھنڈر چھ ولہ نیشد نار پھر
 تار پینہ لاگھ برس تل ووت ماگ

مینا ز در سے چھے در پر مقرر کتھ تار کر
 بی ترے چھے منظور تی انہسا کر
 غم چھ دشمن یاونک یاون پر چھ
 مینا چھنے کتھ پنہ پانک چار کر

مس چینیو ساری چینیو نوروز آو
 کتر جیل آو تہ ککر کو ہو و چا و
 بنگر گلر باد و زین شرو ز شری ز سپین
 کیا چھے کتھ چھنے شادمان مقرر مے ناو

(ماخوذ در دوزر تھ)

تقدیر سے کمر بند پر سٹھماؤں کو مت چھم تصور ک حال !
 تقدیر سے چھم وہ چھم نالہ زین غم یا مٹھ ہی کر لالا مال
 کہ کس کیل سے نتہ نہ پڑ پڑ چھم کہ چھم کہ نہ سنگر چھم ہو
 آکاشہ زندہ سدا دل نہ جگر تصور دور و دور کور قفس بیہ پامال

کشمین چاہن اندر چھے امر ننگ رس
 گدڑ تختہ شانا تہ شاہ چھٹ کالیہ او برس
 مے باسان جودہ سیک باوڑی نہ ہن شرو فی
 کتھر چوپ او زخرو الفت کس

یہ کہیں گزائے سرویس ہمارے گوشت
 یہاں پہنچنے والے دروازے پہنچنے پر ہم
 شمارن ترازو زرافت بہ وہ مشہور
 تو جہد مایہ نیکہ نعمت کے سرگرم

زھو کویت رو بہ گوشت ڈوٹھ بام
 نکالے کون کون کیل پوہ پوہ رات مندرام
 نکالے کون کون کیل پوہ پوہ رات مندرام
 و بہر واثم کران آرام آرام

پیو یاون چون شیه شتر سیریو پیر لاک
 پرتھیموت یار شیه جارس غزل خان
 دوندے قارس نڈے رتھ تر کامہ دیون
 گزل وقتن کوژن دپدار جسانان

دلک وارانہ چیم آباد تھا وون
 نگیم تھ پان پنے پر نہ نا وون
 اردزیانہ گڑھ آتھ تو نہ کیا گو
 لبته دنی اکس توگ دل بسا وون

پر رنی یا بس تیا زونچ غولاسن
 بنیومت باندر وانا نیک ناسن
 گھیل جنگلات اندر پھم شورِ محشر
 پر دھم انسان لوگ بچار پامن

بشر اسے منتر چھ کیا دوشوے چھ بیون بیون
 ترے چھ اس بے چھس نکتہ لوں تہ چنار چھون
 چھ اسی وقت گتہ مگر منتر رس چھ دور ہر
 ترے چھ ہر عقل سے چھ دل پن پر دن

۱۲۳.

چشمه کیاد و لته اگر دل آسبه بسیدار
 نظر بچا پنجهج کر ان سانس سز هس تار
 کن بطن منتر پھول گل ابن پان تھو و شاد
 دتہری پوشن جو آنی دیت گلن نار

۱۲۴

سکھر کر زوینہ پوتہ آسمانہ کنی لوکس
 زھورے جھم پیالہ لوگ میانس لاس طہس
 ہتو ہا سا قبا قدر من وندے زور
 خور دار کرتہ متہ نیمہ شامہ مو لوکس

نظر کرمس چشمن بیوم شیخار
 مدے کرم نم لوگم بو ساگر س تار
 سوه و قیچ نوش لب نیہ متر غزل خان
 گن دان نغم تہ ووه ساوان لومہ چار

میلکھ یو دا چھ قیا متھ وانیہ کھوہ ر تل
 تر متر کھ پر د سوتس سپد گانگل
 مشن کس ہرنہ تر حالن بدلہ ورنی و ہر
 یہ چھایا ورن یہ نر شمشیر کر تل

ہسوان سترمہ گہ باو ورتاوان دھو وکال
 یہ کیتھہ رنی یا ییتے گول آدس نیال
 کھن کھن کھن دین وٹن پیٹھ ہر لاگن
 مبارک مبارک دام اقبال

بہار سچون رھو رخلوے تھکیر شان
 وٹن وٹھرو وٹے تار کھ نین پان
 سور ورجے سوخن بونیتھ گھان کھ
 قیام تر حال چانی وگہ لاوان

تے روس بختہ در دجکس کس چھ محرم
 غمن کیا گزند کز لکھ دم غم غم
 مکر الصاف پرتھ پرتھ ضمیمہ
 کمیس پوچانہ پرتھ پرتھ روزہ ما تم

روشن رتھ یار و شنادران اماران
 دیوان ز پرتھ چھ پرتھ شاه سوران
 ترن تیر نیر اکھ یخ بته شریا
 لگان کھ کوش و وندس تیر زوروار

مُتَرَجِّحِ نَظراً کَرْتَه و وَتَه زَنَش دَر شَبَنَم
 شَبَابِجِه بِمِجْه لَبِیَه مَد مَاتِ سَر گَم
 کَران نَبِیَه مُتَرَجِّحِ زَن رُوسِ کُتِ اِم
 پَر تَهان هَا و سَگَر تَهان کُو نُورِی هَا نَم

بِه دُنی یاسون تَه دِ پَیگ چِه مَر کَن
 پَر گَتِه رَیْنِی بَس خَر پَد اَرَن کَران رَز
 تَه و ان یَیْتِه بَس قَد م تَس سَوْنان رَنگ
 تَصَوْر عَظِیْمَتِک رَو زان چِه اَد گَر

بہ بیستہ او شمس مگر تھ نہ تھ سر حدس کن
 حدس روز تھ مگر تھ صا کھ کھوت لا حدس کن
 لجم کھسہ ہر جو آنی کھرا یہ پاکس
 روزس عشو و لوگس زلفس قدس کن

دیوان سورے چھ مہش کار سازس
 بہ و تھس ششمہ قدس بے نیازس
 جہ تھ کھہ لگیم ہینہ ہا تھرہ کھسہرچ
 سیکھا اڈیہ کھرا ان محرم چھ رازس

دُچینِ کدو دینِ تیرِ تیرِ شورِ غوغا
 بے سو کھ ساری چھ دنیایا باندِ جشنا
 نِس پھر پھر و چھم اَرمانِ اوسم
 قرارِ ج و تھ چھ کتہ کتہ پاتھی ژالہ ہا

علمِ مژرا و بہ بندِ رو بہ خُشان
 عقلِ کمرِ تارِ ہیور ہیور آسمان
 دیانِ سرخارِ دیکو بد کدو کمو تام
 رحسِ چھم تریش تھر چھم و ستخان

نظم

اہر نیر و ون
 جہن گاہن بیہ نار
 لہو نہ بیہ تہراتہ
 یز نہ پوش کا نہ تو مرا و چونٹھ
 جانا وارن پھٹن کچھ
 کئے زون خمدائے روز و چھان
 نہ آسہس تہہ کا نہ
 تہ نہ بر و نہ

نظم

دِبان.....

یَس بَدِ کتھ کَر

تس چیرن ہوٹ

ہیکہ شاہ بیہ.....

شاہ رگہ واو دَس

جہانے گو.....

کھور و ہر تھ برن ساری سوعہ کھ

نظم

ہے کہ تر بازا
 مہر کرشم و رنے تراش پکھن
 مہر تھوتم و فی طہیر کا ڈگر تھ
 و جہر بلہ چیم کہ لہ سر شیران کران
 دود و نیچے ہم دودہ چیم و رشن

۱۸۶۱

نظم

آکاش س نظر و ر و تھ، یو تھ
 بتر آرتہ تھو و تھ و چھ شر آ و تھ
 تر سو کہ نا و تھ کھیر کہ دی آ پ ش پر
 پیر پانے ون —
 تر سو ر گومت و نہ ما پر و نہ اوے

نظّم

شتر ذوزنی و سه و بی و بی
تیل و ستر که
شتر ذوزنی و سه و بی و بی
دو و دو و دو و دو و دو و دو
گل و گل و گل و گل و گل و گل
شتر ذوزنی و سه و بی و بی
تیل و ستر که

IMP.

بسم

ووجود چرخ طینه سیم گوی حس
 آنکه منتر شول جانا وار ویمه دقه
 آدج کتر جبا —
 آد کھو یا ون ہتھ
 لہ وان پارہ در پوشن ہندر جھمکھ
 پزاران
 نر و نہ کرے کئے پیہ شوکے بخور
 دلہ ناوان و انسو پیہ پانس
 وک کئے اندر گزہ ناہانکالہ کھس
 پچل اندر ناکار اندر و ل و ل
 دیو گرو ط و آلس پیہ یلہ
 و شہ تراد ہپارم تراون بر
 پزاران —
 منج بہ ناگہ پیم کھرم و
 ویش سہلہ ہندراگر

رَدِ شَرابِ نَرگِ پُشیرِ وِعدِی رُو نَقص
کَمِ سَندِیا جُو گِیا وُو تَهْمَتِ وُو
اَتھ تَر وُوں

اَتھ رِبرِ زوڈ بِنیوس
پتھ کھوٹِ وِوانِ اکاشسِ وُو
— پَرارِان

اَمِرتِ سِرِ نو پُوشنِ مَنر
زِانِ مَوتِرا وُو تھ —

شاہِ پُشیرِ کِرمِ ہے
اکاشسِ پتھ کھوٹِ دو پُٹِ او مِر

رِشکارِ ثِیا آو —

وُو نَلِ گِیہِ مالِینِ

اکاشسِ تہ بس

مِیورِ تِینِتا بس کھوٹِ نَظَرِ وِسا رِان

او مِرِ کِرمِ وُو

بہ وِسِ پُوشنِ مَنر
— پَرارِان

نظم

چشمه یونپیر
آدی گوشت ز مشرد ز آکھ
بیتھ نارس مننه دیتھ
اناری اندی گتھ

نظم

بستر آتھ شروع کے مہتر
 گوہر رس مہرب
 پدید و تھراوتھ پیشتر رکھنڈی
 ہے بنگہ چھ سو شکر ساز ندر
 الہ ترمہ جہ گوارسان
 ناؤن زرد
 پتھ نیریا
 رکھنڈی تھلہ بر و تھ قدم

نظم

جانا وارے

پیشتر یہ ہوتا آو

نور کہ لجنہ پنجنہ دگر آون
دوہ دیرس شتر آس ناپہ تمہر

اکھ واو رینگش

ریبہ تیرس گھر

پہو پتھر س پیٹھ

پھر کہ تروون سنگ ہو کہ پرتھ کہیتھ

نظم

یسینه چینه کانه
 یسینه کانه چینه بلکل
 مینون و و جو دیند پیرنه هیون آلو
 هر نه ندره ز پانهر کس لکبه داوس
 او کلس پیچ روزن والهو
 کهر ساگر مشد و مشد راسه کیت کیشا
 انتا کرین کیشا کر آدم
 اسر آفیله دیه سه آلو
 کشتی پوترو گند سههارس
 شرر گیشد نا لکھی شینه مثر کهر
 دمه سه مثره آرد و نار د آمت
 مارچ کو آنی وینه شوپنا تهر
 کس وینه
 کیشا وینه — ساری راون

نظم

سوء آس یا غی رُوسوٹ
 ز سر رُوس پیٹھ گنہ دُون پار د
 درمہ رانہ س کیا او سن کھنومت

ز —

تس کہ ہے تڑکھ

مگر —

یہیمہ دیہہ سوء ٹھیس لڑکھ

مے باسو سوء موہ یہ —

مے توار نہ فیکری —

از کیا مود —

تس متز یہ مرن گونڈھ نہ

تہ او س کر نام مود متسا

مرگ و ن

پتہ یلہ دراز و نصف شب سورتہ
 زیا کل من آٹہ بار تعلق
 ادر شش در شش ہند آکار دس
 پاتھبوس نہ وارہ کالس تمام
 من مورن منتر مشر آون
 تہ پتہ سدرس و وہ طہ توڑتا پور
 شود شبد و دوت اشبدس تمام
 منتر کالہ اکا لکرجا پتہ ورن
 شتر پتہ ز نوون —
 تہ کپ پھیرس گونہ کھاکھ
 مرگ و ن دوت
 دوپن — تم تھارکھ

اَسنا کور ہس پتہ کتر ہی بٹھرتہ دوسکھ

تر شنائتر آدو —

تر پھتی چھنہ نتہ تمکن

پتہ آدو — سمبودھی چھنہ گیت رنا

سمبودھی — نہروان — تتھا گتھ

یتھ ریا کل سمیس —

از پتہ تتھا گتھ — ہرگ دن دودمت

ون سور پے

آدو دن نوو راوی

یم آدم مری یم شو پانبر

دوبہا پتہ دن

ادوہ تلیہ پر لے

وہ زریونہ تتھا گتھ

سمبودی بس اکھ کھیتوب

یتھ شرڈر راون —

آکھ منظر

شامہ ترہا یوتہ آوی برہن تار و تھر
 ہر دو اون دار تل یتھ دیت صدا
 زن چھ دنی یا حار شانت ہند و نیب
 تر آنک گاشس تل کتابن مانہ روو
 لیفہ تل لردتھ چھ شر شر اہتر زین
 ناپ کا پیر اس وہیہ و فی آدی نام
 بستر س میانس چھ زن لوگت شتر
 مہار ان آنکس شتر ڈو فی سہل

آری ناشمس جانور پھر پھر و چھان
 ییش در سن تل کا و کا کو جائے رُط
 کا سپہ گریٹ پڑ پڑ شاندا پائس کا پر والو
 دانہ کٹھ پتھر ذریعہ رز و زنی ہاں دید
 میانہ کا لکڑیا اور ہے وہی وں تیو کھل
 وں شیشہ گانٹن انڈر ہا نیوم رُح
 سیکھ گھر چشمن انڈر تیلان چھم
 تیتھ زوس زانہ کالی گزھ و شیر تیا
 کیا و لو کوہ ڈا سچھ بد لے خاب تیتھ
 سانہ با پتھ زندگی اوڑھ اوم پن
 گینز گیس یا ورنو گس سوہ طیب و زھیبون

نور صحراء

کھپے پڑے سر پہ چھوڑے تہ تا پکڑ دے
 مٹنڈر مٹنڈر —
 اکہ ہوت
 تہ چھوڑوان —
 جانا وارن ج چھگ
 ون آمہ بیٹہ
 ہے سوئے تہ ہے تروں
 رہنے کول تہ ہر دے آوے
 ششرن کڈڑھٹھ
 دچھ پونپیر بچر اوس آمت
 گو —

دہر تیشنگو آسہیں پڑاہ کورست
 بیتہ چھپنہ وہ فی کہیں
 گرو دہ ترھنہ ٹھنہ کاٹھ
 پاٹا سی سورک عجار
 کائنہ دیت جوٹھ
 ملک کر تالہ —
 خیر تالہ تینا زانہ
 ساری مودی
 وود جو دک بزم سو کلہو
 نادر وجود
 شتر
 بے تر دتھ آدم

سفر

کوٹ کر تھکے صبحے نہ روئے نے گاش پھول
 ناکہ جمعہ بیٹھ دو تھ نہ روئے سند پاپہ کا ہنہ
 شہید میجر ایس آنار سکری جن نشہ
 اگر سن کن آبہ را دک گو نہ کیہنہ
 داں ڈلس منز گل چھے تر آو تھ نہ بیٹھ کر
 کلر لجن سو سرے چھپتہ دھرن گٹرہاں
 کوٹ کر تھکے صبحے نہ روئے نے گاش پھول

کیاوتے چھکے لحظہ کر مینان وق
 وقتہ گترینز چھے تے بلر بامبر کران
 کیاوتے چھکے گردشس منز تر چھن دون
 کیاوتے وڈوڑے وڈوڑے سورے پو آئس
 کاہنہ اکھا گرداہ منز بوٹھ لوگ نہ زانہ
 گتر گراہ لاگتہ یوسیمار میٹون
 وے پن آکر مین ہے نطر ڈول
 شہن دین مایا پو ز مایا سپر
 سوٹ پکھ خفے تھکے وایس پھیر

ہے مے و نتم ناو کیا چھے کوٹ گتر ہاکھ
 لو سمٹ آسکھ رسا کھ ہراو سترہ
 چھی اچھن کھنی مٹر چھکھو کمبسر کوہ بہر
 چھے نہ وری یوز انہ نہ گنہ دیمت قرار
 چھے نہ زہنہ پیٹھ زانہ نہ تہجہ و چھتر نہ
 بز و نہ پکن کو یوز نہ امہ انما نہ ما
 شاہ زہو کی گنہ شاہ گنہ نیاس پکان

پزار کیا کتھ پزار مے چھ آکو گترہان
 وچھ نہ وچھ ہتھ بونہ و فی پیہ ناہ ترہ
 ستھن جانا ورن گوار نا شس
 کن دوچھ بتر آرتھ گنی پھور پھر کان
 وچھ وڈر لاہی وڈی وڈھ وڈھ راٹھ
 کھاہ نہ کھلے صاف ڈوہتر آو رینر
 شور وڈھ جیمہ کامہ کنی کیشا ہتام گو
 چھا خبر کتھن پینن ناو پیو

کب اوانان چھکھ ہے مئے نے فکری تران
 چارہ کتھہ بارے تہ بد پے بیم سوہ خون
 ہے مئے زن چھیم عقلہ ہند میران دلان
 کتھہ چھیم گنر۔ اکھ ساہ کتھہ تھاوے وقتہ
 وق اگر مینکھ گنر و گر ہو دوم ہے
 پان پنے اتھ اندر راوی پو تہس

انجاس

راتہ کر شبہ پہ چھ دگ چھم سینس
 بنفوس بنفوس رہیہ چھم تیلان
 شینا ہویہ چھم وٹ نہ رتھور گوشت
 سکر ڈورازن اول چھنے کو ران
 کون چھپیہ مٹھاری کش جوریا
 راتہ کر شبہ پہ چھ دگ چھم سینس

رایل زن دوٹھ چھ گوشت
 کنبہ گچھ راٹھار روزتھ گامٹھ
 روزتھ گامٹھ پچھہ ستھ پے پٹھ
 یٹھ دتھ ساری تھکر تھکر دوران
 بجہ دیر زن چھاکھ قسوس واتن
 راتہ کر شبہ پہ چھ دگ چھم سینس

دہ دہ دہ گڑسورے وولمت
 پیہ دہ کٹھن کس نہ سنو تب
 دہ لوبن کٹر روم آدن
 سپر پنر باوم، پچہ موٹکرن
 رانہ کر شبہ پچہ دگ چیم سپنس

گاہ تو چہ نظر و اسہ آکا شس
 دے انجر منر پاتال چہ و اتن
 زال ز لہر رستند و نپہ بندگے
 اسہ دوپ لوب اسہ سورے راور
 سپر دگ پیہ کٹھن کس نہ آور
 تل کترس اتھ امت آدن
 رانہ کر شبہ پچہ دگ چیم سپنس

بیتہ نبی منیر گیبے و آنس پھیران
 کت در زانو پھیلتے تر آوم نانس
 ہتھ نون اورتس ہتھ نون رو دس
 بالہ قصہ نگین ہند ہاوس او شمس
 زبہ زاد لو چھٹھ گڑھم پانس
 کل گنرس منیر گیبے ورو آنس
 گری شمس و نجہ اوس پن زردیومت
 راتہ کہ شبہ پھیلتے دگ چھم سپنس

بکاز آلتھ تھو اہنکارن
 وحشی آلتھ ہراوان رو مس
 ستا فادس منرو و ندہ زالان
 سقراطس ز ہرچ کل دتر اہنتر
 ہیلنہ چھ یاون دچھ رسہ ہر دہر
 او شایہ کھاسین ہند و ہندرس ہند
 مانا کمال رہتہ ہتھ ہتھ اچھ
 زوڈاژن گنہ و زطیکہ تارس
 راتہ کہ شبہ پھیلتے دگ چھم سپنس
 رگ رگ زن چھم نابہ آلاوا

میہمان

میہماناؤ چھ تیر دُڑے تن
 دپہ ہے بیہ وہ تار پیتی بیہ
 دپہ ہے وہ لہ وہ تار د موڑ صوہ
 پوزیمہ جایہ چھ شینک مالین
 شراونہ بیہ کھ کوش دہ تر او ان
 یوت افتانک ز تر چھنہ واتان

ہنہ رٹھ کاہر و شیرا کر
 سہل کتا چھا وہ ند وشناؤن
 ماگن ترھٹ گنہ ڈکتھ گنہ بیہ
 ہتھ و سہ داپہ قبضہ کھنہ
 ہتھ و از س ہنکادہ در لہ میت
 شراونہ چھس دہن پورن تا متھ
 موتن ہنہ تر شیر چھ اندی بھر

گوہ ڈکیا بے تہ چھس گہرے گوشت
 آتھ کھور چیم آڈ کاوری بل شکل
 ڈیہنس چھس نار چھ سکا مٹی
 کھیب چھب چھار چھ پرتھ اند بالن
 سو پتہ ڈکر تھو پرتھ تکر کتر مہ
 بیتھ شہلا بس تار چھ تمشکل

ہا نیو مت ہنسار نیو مت چھس نا
 کتہ کھیب و تہ کتہ دور بے زلہ ہا
 ہمہ لا مٹی کتہ نیو بے کھیب ہا
 ہنور بیتھ لاز چھ کوشیہجارا
 مرگن مٹریہیہ و آلہ چھ پرتھ کتہ

گبیرا چھس بیوہ طالے ماچھم
 پوز بیکہ تھک کس ستر راوہم
 تارے چھ بزنہن و تھی کس تراوہم
 آرکھل زناٹ چھم کو چھ ستر و چھمت
 و چھن کسڈر چھم تری ستر پنس
 باس و تری و تری دول بہتھ چھم

یتھ مندور چھے پائل ڈ جٹر
 مندوارس چھس تراے نہر کن
 کز و چہ سارے گاٹر بیون بیون
 ڈبہ کراہن چھس ڈکھ دورے متری
 شیر لین چھس کوٹ بیوہ درامت

کمالی اورو
 گبیرا

چھ لہر
 زلیخ

واو کو رن کلمی مولے نیرن
 بیڑ کین ویر و تچ چکے راسے
 زینہ سا کینہ اندہ لب بیه نہر تھ
 و تھ سا بایا نہرے نیرو

۱۴۷

بہ نہ چھس مڑو ن جانا وارا
 واوس آس نارس سستین
 یار ز مے چھنا آدن کا پنج
 واوس سستین بہ نہ نیمہ نہ حال
 نارس سستین سپد الاوا
 تیر تہ خوشنیرگ مے نہ پروا
 ذہ ذہ چھم اوہ اوہ کیا سپدے
 ہنہ ر کھ کا نگر پھور و شناون

رنگ

شبنم را ز کد دور گویند پیچیده هور گو
 زن عفتا شالاس چه پیمیزی سپید داغ
 دانه کج میتر و اند تبا در او میتر پیوسته
 تا بدو کمرین از پیمیزی تهنه شبنم ناگ
 و هر وار و ما تر رنگ دیمیت بهمن
 سوخته هر از س چه پاران شبنم سال
 کمر چه نته نری زن پهل و در امتی جنس

از بگاه تا مته یمن باسن پهل
 نور پلر را که گندیده سحر ادره کس
 یا و ناگ موت کامه دو ییل و اتر لوت
 راز پوترن آسیر هور و عید سال

دآن کج دیه گاه نه مند همن پوشتۀ دل
نویه پهر بهرینر همنه ده شان دار پوشتۀ

پوشتۀ زده چه بهتد نیر گامک گام و ز
استانچه لید تیل و ده شور شر
دما منگن ساری خود داوندان زده
گوژده چکیمس جالی سریش و ز نجاه

بهتد گرس منز کیاز و و تده کر که ناد میوه
سکانه ماییتۀ پروت شنی بوز تهمه دژین
زام سکانه درایه ما اندرے ژوان
کامه پیچده در سکانین مارا و کتده

کائنات گبه را چیس کھیلش ماشالی پیو
 سندرجه دجه تنز کائنه مانگو چار ووس
 کائنه رعا وجہ رسته ماو آج تو نھر کج
 کائنه چار س وسته ما آیه لب
 رات راتس اس رو دنی جزو وسان

کور رری یاد ایچی کتھ چکھ ودان
 سوتھ کائنه اوس پزاران درشنس
 وچہ تہ ماننہ تر کتھ کنی شانہ رود
 بار وانا گودیس آہی منگو
 وچہ کران کتھ کتھ کورن کتھ پرائہ تیاگ

سوخته بین و راه مگردم آسِه ز هوش
 بانگ دژ کو کرن پیش کرتام دژ
 واز دیگر چهره هایه وونی و ز برینه تل
 شهن دوه بن پیچ و دژ کفن بر سوار کمر

✓ قبر شد آلو کفن چهم گنجه کوان
 آورینی چهم آسِه و بر ته دژ تل
 میان رنگه مشد و رگو کمره و بر تر آسِه

کانه پینه پیسه میان مرنگ آسِه غم
 می چهم از چهره نادر و طمت کهنور نم

غزل

[illegible]

غزل

اکھ اکھ کوہ گواکھ اکھ ساتھ
 بیٹہ گر بچھنا کاشدہ راتھ
 کتھ پیٹھ گنہ پتھ کالج کل
 سیکہ شاکھس کین کر واپراکھ
 بایو پد چیم آکھے آکھ
 سنس پٹ مالے سوغناکھ
 پننس پانس وپہا وون
 پتہ چیم دوران ککھ ارساکھ
 کاون کتھ در پتھ پتھ وون
 جتھ کتھ کرکس چھنہ وون باکھ
 کتھ کتھ کرکس وون وون چھنہ
 بیٹہ گتھ اسناک تپہ اخلاکھ
 یاد و آری بد لے کتھ
 لچھ بن یاد تہ پھرنہ وون زاکھ
 ہنہ ہنہ آری وون پانس منہ
 اندر پتھ طلبہ تہ نظاماکھ

غزل

ولہ دوسہ فی مشراؤ و پتھہ سال
 پتھہ پتھہ گرتھہ تھہ پتھہ و تریک زال
 راتک دوسہ اوس تاؤن زور
 راتک دوسہ اوس عانہ سوسہ سال
 از چھکھ از رکے خسا طر نس
 کتھ چھے پگس زھارن نال
 کتا پختھہ زچھ تھکھ شرتے باثر
 یم ماسا کرنے گر مال
 یادن ہندو یم پڑی یہ محل
 لہر آوتھ تھو تھکھ فالحال
 ساری چھو پتھہ دگر دار
 پتھہ تھو پکٹ نس کر تھکھ سال
 لکھ اساتس منتر کن زون
 تھہ تھہ مایچھے مینوئے ہیوہ حال
 مندھن سونگس راتک سوسہ چھ
 راتس دو پتھہ زور نگاہ زال

غزل

بیخبر لجنہ گمہ ہو بار بیتیہ دیوانہ دِلن ہور
 نلکھن میں ڈرتے تھوڑے تھوڑے ٹھکان آسہ پیمانہ دِلن ہور
 کہو سم چھ کران سجد گمہ لائیں چھ تران وچھ
 بجے آؤ متر متر دراز عشقینہ وانہ دِلن ہور
 تہمہ ترزا چھ بے واپہ وینہ زنا گہ را دن لُج
 پوت ترہا یہ وولنس مایہ عشقینہ وانہ دِلن ہور
 زرتشگی رندان چھبے دوان پین جو نولنس
 آستانہ پرتھ ز آہدس مینانہ دِلن ہور
 پیمپوشہ پادویام مارن وار گندہ ووتھ
 اوس پوشہ ٹور پونال گئے دامانہ دِلن ہور
 کس شیر لوگ باغ نس فرستہ تہ فراغتہ
 قوم درتھ چھبے بختا وار سو میلستانہ دِلن ہور

غزل

کتھ کتھ پیٹھ لار پو مشیر پھ
 جانے گو بیہ اندر ڈنڈھ کھپھ
 شوقہ کہ ابلقہ کور نحر ہکھ
 جہلا سپہ آتہ لالی جھپھ
 تم کور لولہ مند درین زول
 آسہ دزار مان ونا جھپھ
 پاپت ییمی تھو تیرن رآ چھ
 نس کیا کھور دھرتھ کر ز پھ
 کتھ پیٹھ تھار کہ زیوٹھ حساب
 زھوٹ چھ اندر پتھ واس گز پھ
 تاپو پچھن ڈنڈھ پھر تھتھ اے
 وقتہ کور پو دل وادس پھ
 آدمی محطن عرش کھارے
 نتہ کیا یم جی زندہ ز پھ پھ

غزل

تیل کر تل شوقن گمہ ڈس کر قاش
 آسہ تیل تہ متہ ہینہ تو لوداش
 یلہ ڈچھکھ وچھے بدے ہتھ
 کس ہتھ چھے اصل کتھ کدراش
 نئے چھ مرنے مرنس وچھمتا ساد
 ہون چھے ورتہ پٹھ دولان میانی لاش
 گروالہو سید و خانہ بد و شش
 پتھ شہرس شتر چھپہ کاتہ پیر فاش
 سونہ گورینہ تھک نو تھسار و تام
 ہیمہ پانے پنہن اوچن تراش
 پرتھ موڈس پٹھ وڑھ میانی کتھ
 ہتھ میر کدوس ہتھ رچہ کوسکاش
 بامبر ہتی بازری دوران
 پتھ رووے تہہ کے یو کھ تلش

غزل

کتھ کتھ سہلا بس دہسہ تار
 موعہ بجا رس منتر چہنہ موعہ بجا
 نکھ گئے چھاوینہ بارم و آرم
 اُسر پھر پڑ پائس اُسے وُنی شار
 ناؤن وون دتھ راوون وون
 گزھ شدہ گر کر کاندہ رس سار
 رتم گئے و قمتکی افلا طون
 برو نہ کہنہ کرتے لیکہ ہٹھکار
 (ق)

اُسر چھ خمد داؤندہ جیمہ دوپہ کر
 اُسے گونڈ بھوہرا تو دستار
 ناخوش یس پیر رُٹن و چھ
 اُسے تو لسا اُسے دوی لڑھجود پار

غزل

تر صد گرو وقت کس کو ر پاس
 یس گوئی بچہ دیکھ تکی کھیوت تر اس
 پرتھ اگر گنتر رکھ یا ون راے
 اندوند بے رو دس لپتہ داس
 تہذیبیہ بستی مشن
 ان از قدرن ہند کھو کاس
 باز مول ہتر با پا رہو
 ولہ پتہ پھیرو وتھ نمنا س
 کم کم یوسف داوس لگر
 اپنیا رہو ڈلچھ تے ساس
 پینہ لا گینوم پزہ ج ہانترہ
 پتہ سمیس آد اپنرے راس

Beautiful

غزل

شترینه زده طرد دوستانت را و
 و نه ندانم گوی ز هوش تو چه می شود
 بزرگتر رو بس پر زده پشته کانه کتفه
 بیت چینه پندرس کانه اهل کاو
 کتفه کتفه سگ و کتفه پتیا پوش
 پندرس پانس نظر ترا و
 مس چینه مس چون گود و ستور
 کینه کتفه منتر گشته پراورن ناو
 و نه زوجه دزدون نباشد کال
 یادن شتر زده مس شتر را و
 سینه سایی تو گوی نه سگ نه د!
 بخش هار تیه چس اکھ ناو
 برو تهر ترا و وینج پانس
 ملین مسه شته ساقی آو

غزل

مے سگہ دم آتش و توش بچہ شہار س
 دین دیت دل دو ہے آفت عتب ار س
 اگر سونگ شہل کا چھن گمہ ناہ گو
 گمہ ناہ کارن پرن دنی میٹھو دار س
 کر س کس نا و کمہ انہسا پر پڑ نہ ن
 رنگن نتر رنگ چھ کیناںس بالہ یار س
 جو نون رسوا عشق و تفران و تن اچھ
 شہن پوٹھان تہ ترھار ان زانی کار س
 تیسے رچھ تھکھ کم دلا وارن دیتیم بچا ہ
 سینتھ عتر عتر ایا رووس شمار س
 تون آکاش بر اٹھ زونہ دیکھ تھاہ
 مے کیا حاصل بہ تھو و نفس انتظار س
 یہ کینتھ ساقی ز چھس میخانہ نے دل
 فقط سو خن سنان چھے زاوہ جار س

غزل

نظرن نظر سته کيا هتا سته
 فرحتہ يا وحدتہ کيا هتا مته
 سميک ترن درنگہ زان
 کس پر چھي بد لے کتہ کيا هتا مته
 ميانہ جو تونگ غم چھي لازم
 اچھ تلک چھس مروتہ کيا هتا مته
 زان دل توگ توتہ شکر کر
 سد گر آيس وتہ کيا هتا مته
 کنيہ دوهہ اسہ کن کر رز عينا مته
 خوابہ اسہ راحتہ کيا هتا مته
 ماہ روين چھي نظر تر آوتہ
 عشق سہ شفقتہ کيا هتا مته
 راتہ کن دن پھ کد بيمارن
 موتس چھي موم ملتہ کيا هتا مته

غزل

صبحکہ واؤک سوت سوت سرگرم
 حسنه کہ اگر مئے نہ کور سر خم
 عشق کمر دوپ تروپ دین نانس
 داغن دل پہ کین کتہ بنہ مرہم
 نظر و کر کر کس دسکری
 پینے دل ترعہ آسن حساتم
 سوتن دشت وچھ پوئبر پوئشو
 دل دود آزلے ماتم مساتم
 اچھ شہلا بس وچھ گرد اس
 کج دوتھ جیرتہ یا ون برہم
 دینہ ہاکتہ رنج زیو پیٹھ پتر
 چہ ہا کاتہہ چھپنہ ہمد ہمد

غزل

آنچه منزه دیر بوی تو شمع جام
 لولیس از کھوت نو و الزام
 بویچه دگر پیغمبر ویت دامت
 تس بیخ ارس کس الزام
 گفته که گفته گشته به بهر نی گیتی
 نته گزیده گاهن بوی بد نام
 و ته دالتی یکم پیغمبر کمر
 پیغمبر چه دشمن گام گام
 پته چه چمبسته بته بو با بال
 در گفته پیغمبر و ته بینا انجام
 سرگی کرس چمنه فرصت
 یار طبعی نته رطع جام

غزل

سبکی باو س خوابِ خواب
 در دل جلون سُر پیه نایاب
 زو زو زو حقیقتِ فسرِ اَدَن
 دویہ پوسول کھارِ تھم رووسِ تاب
 گپوئس گر شد گس کھسہ اَز ناگ
 دیکس سازس دیتہ مضر اب
 بیوت تھم یار و سینگھ گہر
 گوہ دُ پیچھ مجلہ بندِ آداب
 زخمی سہنس کمر کمر گم نہر
 پتھ کمر صتھ کمر تھپس شاداب
 اسون تھش دودو نہ عکوم
 نہ صچ نظر اکہ ناگ آب
 کمر ٹوب کمر روٹ کس گو پھیر
 سورے گردا ہے گردا آب

پنتھ نئی دوتا

(پندھن سوانخی خاکین پندر سو مبرن)

موتی لال ساقی

